

15^ο Εβδομαδιαίο Δελτίο για τις Οικονομικές Επιπτώσεις του Κορωνοϊού

Ευρωπαϊκές Εξελίξεις (26/06-03/07)

"It is more important than ever that we help the next generation of Europeans to thrive and get on the jobs ladder, especially at this time of crisis. We are proposing clear and specific ways forward for our young people to get the professional chances that they deserve."

Valdis Dombrovskis, Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

"We have understood that we need to complete EMU. If we had completed the banking union, progressed towards a genuine capital markets union, and if we had had a common budgetary instrument for the euro area, the shock would have been more contained."

Luis De Guindos, Αντιπρόεδρος της ΕΚΤ

"Ideally, a central fiscal capacity or a dedicated investment fund would be complemented by a reformed Stability and Growth Pact that simplifies the fiscal framework while allowing governments to effectively protect growth-enhancing government expenditure."

Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Συμβούλιο

- Η Επιτροπή ενέκρινε την επέκταση της εφαρμογής των κανόνων κρατικών ενισχύσεων που ελήφθησαν τον Μάιο του 2012 στο πλαίσιο του πακέτου μέτρων 'Εκσυγχρονισμός των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις', του οποίου η εφαρμογή θα έληγε στο τέλος του 2020.

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

- Το Συμβούλιο συμφώνησε την αναβολή εφαρμογής του νέου νομοθετικού πλαισίου για την ΚΑΠ μέχρι το τέλος του 2022.

Συμβούλιο της ΕΕ

Εθνικά Μέτρα (26/06-03/07)

Ιταλία: Η Υπουργός Παιδείας ανακοίνωσε κονδύλια ύψους €2,5 δισ. για τη διευκόλυνση της επαναλειτουργίας των σχολείων από τον Σεπτέμβριο.

Ελλάδα: Ο Πρωθυπουργός ανακοίνωσε δέσμη μέτρων ύψους €3,5 δισ. η οποία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων μείωση της προκαταβολής φόρου καθώς και στήριξη για τον κλάδο του τουρισμού.

Πορτογαλία: Η Κυβέρνηση ανακοίνωσε συμφωνία με τον αερομεταφορέα TAP βάσει της οποίας αποκτά 22,5% των μετοχών της εταιρείας έναντι €55 εκατ., ανεβάζοντας τη συμμετοχή του Πορτογαλικού δημοσίου σε 72,5% των μετοχών.

Σουηδία: Η Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε την επέκταση του προγράμματος αγοράς τίτλων από 300 σε 500 δισ. SEK. Επίσης, ανακοινώθηκε η έναρξη προγράμματος αγοράς εταιρικών τίτλων ύψους 10 δισ. SEK.

ΗΠΑ: Η Γερουσία ψήφισε υπέρ της επέκτασης του προγράμματος δανειοδότησης μικρών επιχειρήσεων μέχρι τις 8 Αυγούστου.

Ινδία: Η Κυβέρνηση θα παράσχει σιτηρά αξίας \$12 δισ. σε 800 εκατ. ανθρώπους για την αποτροπή μαζικού λιμού.

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

- Στις 26/06 το ΔΝΤ ενέκρινε παροχή χρηματοδότησης στην Αίγυπτο και τη Μιανμάρ, συνολικού ύψους 4 δισ. SDR (\$5,5 δισ.) μέσω του Rapid Credit Facility, του Rapid Financing Instrument και του Catastrophe Containment and Relief Trust.

Ανάλυση μέτρων⁶ (16/03 – 03/07)

	ΕΕ	Γαλλία	Ιταλία	Γερμανία	Ολλανδία	Αυστρία	Δανία	Ισπανία	Ελλάδα	Πορτογαλία	Ιρλανδία
Α. Δημοσιονομικά Μέτρα¹	€65 δισ.	€135 δισ. ²	€52,5 δισ.	€286 δισ.	€33,1 δισ.	€42,2 δισ.	131,4 δισ. DKK	€31,2 δισ.	€24 δισ. ³	€1 δισ. ¹	≈ €6,8 δισ. ^{1, 2}
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	€2,6 τρισ. ⁴	-	-	-	-	-	Επέκταση πιστωτικής διευκόλυνσης των τραπεζών	-	-	-	-
Γ. Δάνεια/ Δανειακές Εγγυήσεις	€305 δισ.	€315 δισ.	€530 δισ.	€819,7 δισ.	Τουλάχιστον €30,6 δισ.	€9 δισ.	70 δισ. DKK	€112,4 δισ.	Απροσδιόριστο	€13 δισ.	Τουλάχιστον €5 δισ.
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	-	Απροσδιόριστο	€27,5 δισ.	€500 δισ.	€36 δισ.	Έως €10 δισ.	208 δισ. DKK	Τουλ. €14 δισ.	Απροσδιόριστο	€7,9 δισ.	Απροσδιόριστο
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας⁵	SURE: Ταμείο παροχής δανείων στα κράτη-μέλη για προγράμματα στήριξης της απασχόλησης. Συνολικό ύψος: €100 δισ.	Κάλυψη μισθών κατά 70% για άτομα σε καθεστώς μερικής ανεργίας	Πάγωμα απολύσεων & χρονική επέκταση επιδόματος ανεργίας	Ενίσχυση του υπάρχοντος συστήματος στήριξης εισοδήματος των ανέργων	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 90% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Στήριξη μισθολογικού κόστους κλιμακωτά ανάλογα με το ύψος του μισθού έως 90% του χρόνου εργασίας	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 20% μείωση στα έσοδα)	Κάλυψη μισθών κατά 70% ⁶	Τα μέτρα περιλαμβάνουν συνέχιση της παροχής αποζημίωσης ειδικού σκοπού, ένα πλάνο ενίσχυσης απασχόλησης και επέκταση των επιδομάτων ανεργίας.	Στήριξη μισθολογικού κόστους έως 75% (επιχειρήσεις με τουλάχιστον 40% μείωση στα έσοδα)	Αύξηση επιδόματος ανεργίας και στήριξη μισθολογικού κόστους έως 70% (όριο €410/εβδομάδα)

¹ Το κόστος των μέτρων αυτών αναμένεται να είναι υψηλότερο καθώς έχουν ληφθεί μέτρα το κόστος των οποίων δεν είναι ακόμα γνωστό.

² Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων τα οποία δεν έχουν κοστολογηθεί ξεχωριστά.

³ Περιλαμβάνει μέτρα αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων και δάνεια/δανειακές εγγυήσεις.

⁴ Συμπεριλαμβάνει το Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP), συνολικής αξίας €750 δισ., την αύξηση κατά €120 δισ. των αγορών στο πλαίσιο του Asset Purchase Programme (APP), την παροχή επιπρόσθετης ρευστότητας ύψους €1 τρισ. στον τραπεζικό τομέα μέσω του προγράμματος TLTRO III καθώς και την απελευθέρωση κεφαλαίων ύψους €120 δισ. λόγω χαλάρωσης των κανονισμών. Οι αριθμοί αυτοί αναφέρονται στη συνολική αξία τίτλων και τραπεζικής ρευστότητας που θα έχουν προστεθεί στο ισολογισμό της ΕΚΤ μετά το πέρας των αντίστοιχων προγραμμάτων. Για περισσότερες πληροφορίες για την εξέλιξη των αγορών τίτλων της ΕΚΤ, σας παραπέμπουμε στο διάγραμμα των Εβδομαδιαίων Καθαρών Αγορών Τίτλων.

⁵ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

⁶ Κύρια πηγή: IMF Policy Tracker. Επιπλέον πηγές: OECD Country Policy Tracker & επίσημες ανακοινώσεις των κυβερνήσεων.

	ΗΠΑ	Καναδάς	Αυστραλία	ΗΒ	Ιαπωνία	Ρωσία	Ινδία	Βραζιλία
Α. Δημοσιονομικά μέτρα (Σύνολο)⁷	≈\$1,7 τρισ.	120 δισ. CAD	133,8 δισ. AUD	£132,5 δισ.	¥148,9 τρισ. ⁸	≈3,2 τρισ. RUB	≈ 9,45 τρισ. INR	≈ 800 δισ. BRL
Β. Μέτρα Νομισματικής Πολιτικής (Σύνολο)	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £940 δισ.	Απεριόριστο	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 3,7 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Β1. Αγορές Ομολόγων	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	£750 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	-
Β2. Ρευστότητα προς τράπεζες	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Τουλάχιστον 90 δισ. AUD	Τουλάχιστον £190 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	700 δισ. RUB	Τουλάχιστον 8 τρισ. INR	≈ 1,2 τρισ. BRL
Γ. Δάνεια/Δανειακές Εγγυήσεις	\$1,242 τρισ.	65 δισ. CAD	35 δισ. AUD	£330 δισ. ⁹	Τουλάχιστον ¥2,135 τρισ.	Δεν εξειδικεύεται	-	≈ 253 δισ. BRL
Δ. Αναστολή Είσπραξης Φόρων	\$561 δισ.	85 δισ. CAD	-	Τουλάχιστον £3,1 δισ.	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται	Δεν εξειδικεύεται
Ε. Μέτρα Στήριξης της Αγοράς Εργασίας¹⁰	\$250 δισ. (μέσω επιδομάτων ανεργίας)	Παροχή στήριξης 2000 CAD/μήνα σε άτομα με απώλεια εισοδήματος & στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 75% για πληττόμενες επιχειρήσεις	Στήριξη μισθολογικού κόστους με παροχή ανά δύο εβδομάδες 1500 AUD/εργαζόμενο	Στήριξη μισθολογικού κόστους κατά 80%	-	Μείωση εργοδοτικών εισφορών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις & αύξηση του επιδόματος ανεργίας	Αύξηση μισθού για εργάτες που έχουν ενταχθεί σε κρατικό πρόγραμμα απασχόλησης αγροτών	Παροχή βοήθηματος \$120 σε ανέργους και στους άτυπα απασχολούμενους

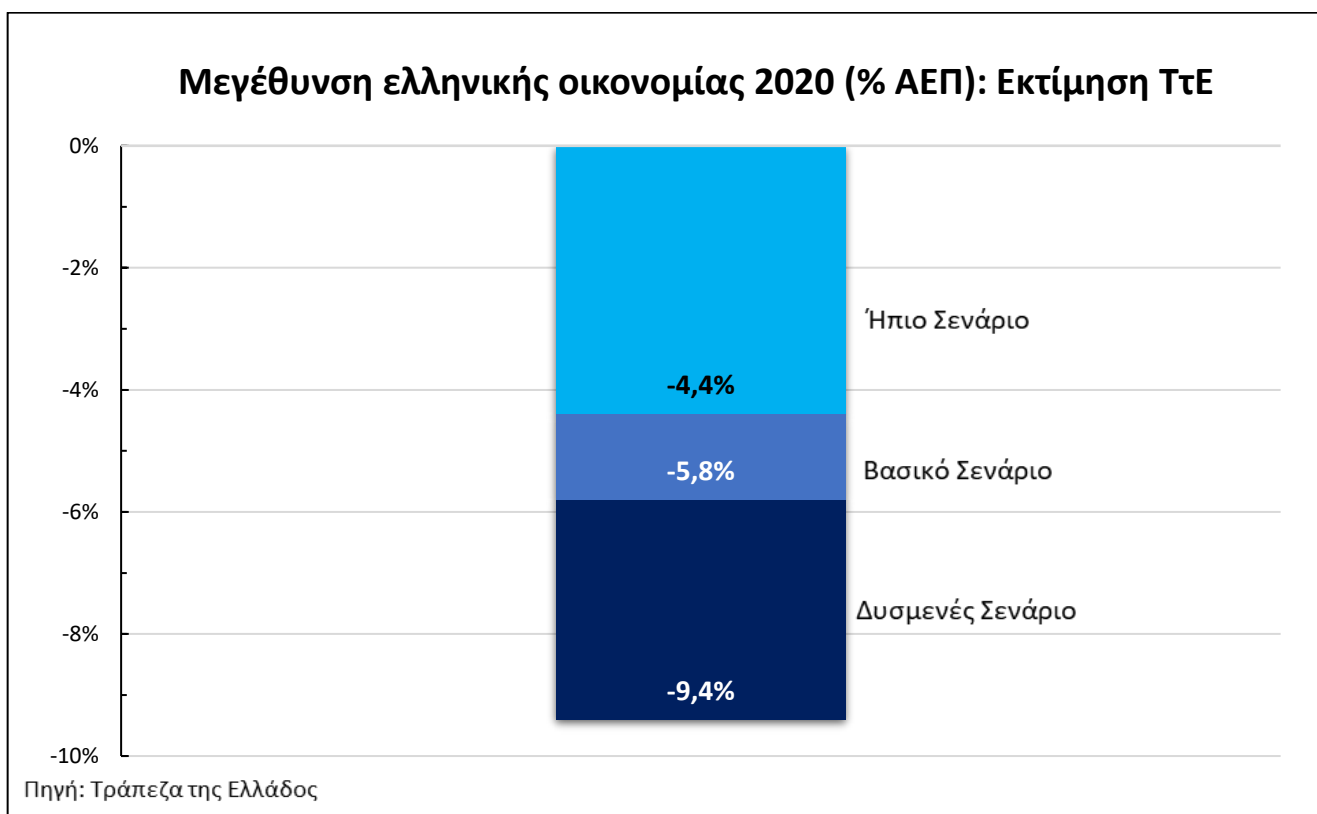
⁷ Δεν περιλαμβάνει τα μέτρα αναστολής εισπραξης φόρων και τα προγράμματα κρατικών εγγυήσεων/δανείων.

⁸ Καθώς δεν έχει εξειδικευθεί η κατανομή του συνολικού πακέτου, στο ποσό συμπεριλαμβάνεται το κόστος των μέτρων αναστολής εισπραξης φόρων και παροχής δανείων/δανειακών εγγυήσεων.

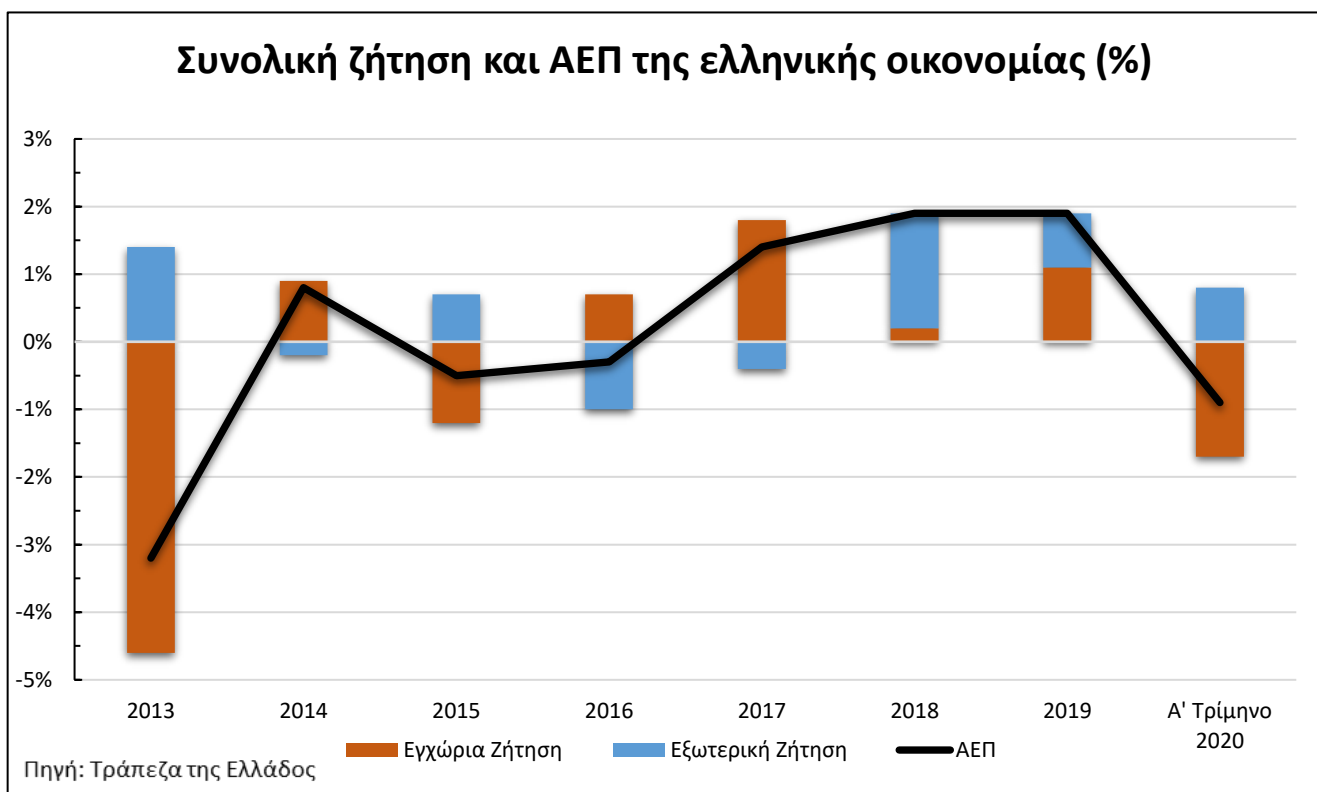
⁹ Από κοινού με την Τράπεζα της Αγγλίας

¹⁰ Το κόστος τους – εφόσον εξειδικεύεται – συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό δημοσιονομικό κόστος.

Πρόσφατες Οικονομικές Εξελίξεις (29/06-02/07)

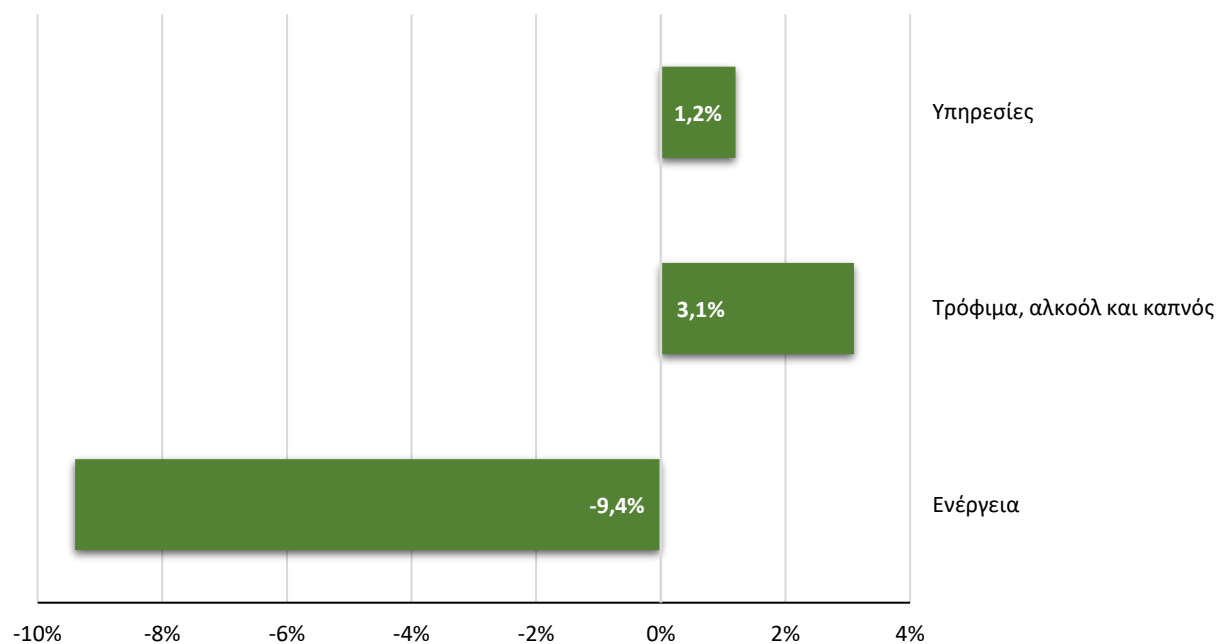

Ύψωση μεταξύ 4,4% και 9,4% εκτιμά για το 2020 η Τράπεζα της Ελλάδος στην [έκθεση Νομισματικής Πολιτικής](#) (29/6). Σύμφωνα με το βασικό σενάριο το ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 5,8%.

Σύμφωνα με την [Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής](#) της ΤτΕ (29/6), τα περιοριστικά μέτρα που λήφθηκαν στις περισσότερες χώρες κατά το Α' τρίμηνο του 2020, είχαν ως συνέπεια να υποχωρήσει η εξωτερική ζήτηση ελληνικών αγαθών και υπηρεσιών. Η εγχώρια ζήτηση εμφάνισε πτώση σε σχέση με το 2019, ενώ το ΑΕΠ παρουσίασε μείωση κατά 0,9% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους.

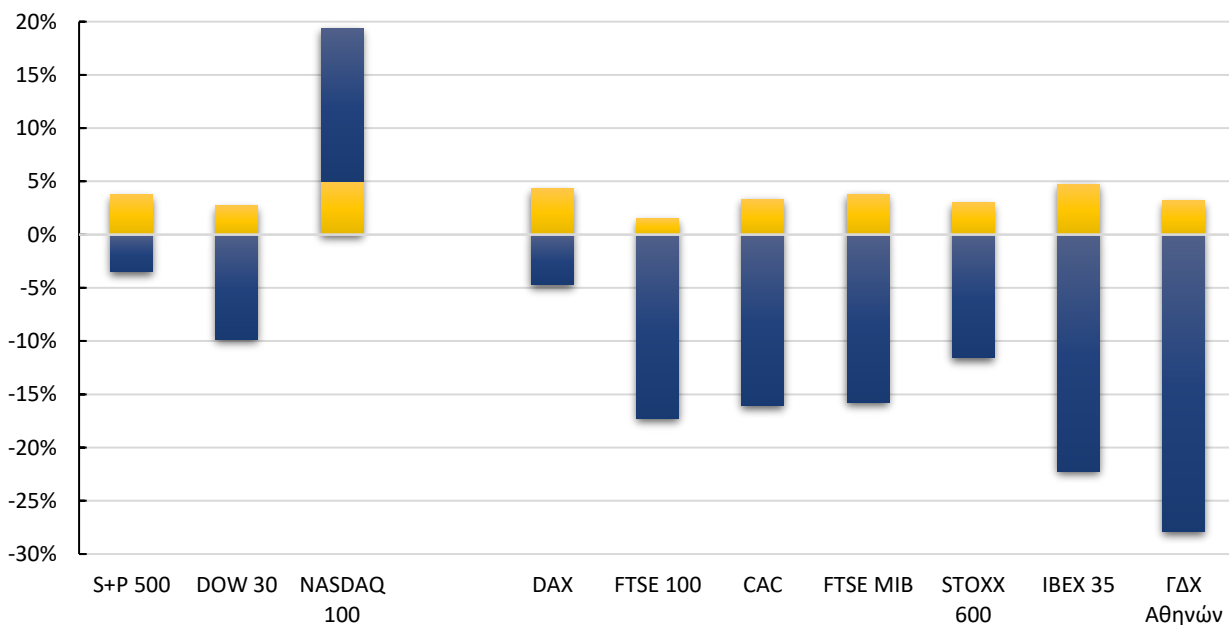
Ετήσιος Ρυθμός Πληθωρισμού Ευρωζώνης (%), 06/2020

Πηγή: Eurostat

Σύμφωνα με την [Eurostat](#) (30/6), ο υψηλότερος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη καταγράφεται στην κατηγορία 'τρόφιμα, αλκοόλ και καπνός' για τον Ιούνιο, και ακολουθεί η κατηγορία 'υπηρεσίες'. Στην κατηγορία 'ενέργεια' καταγράφηκε πληθωρισμός -9,4% τον Ιούνιο σε σύγκριση με -11,9% το Μάιο.

Αποδόσεις Χρηματιστηρίων

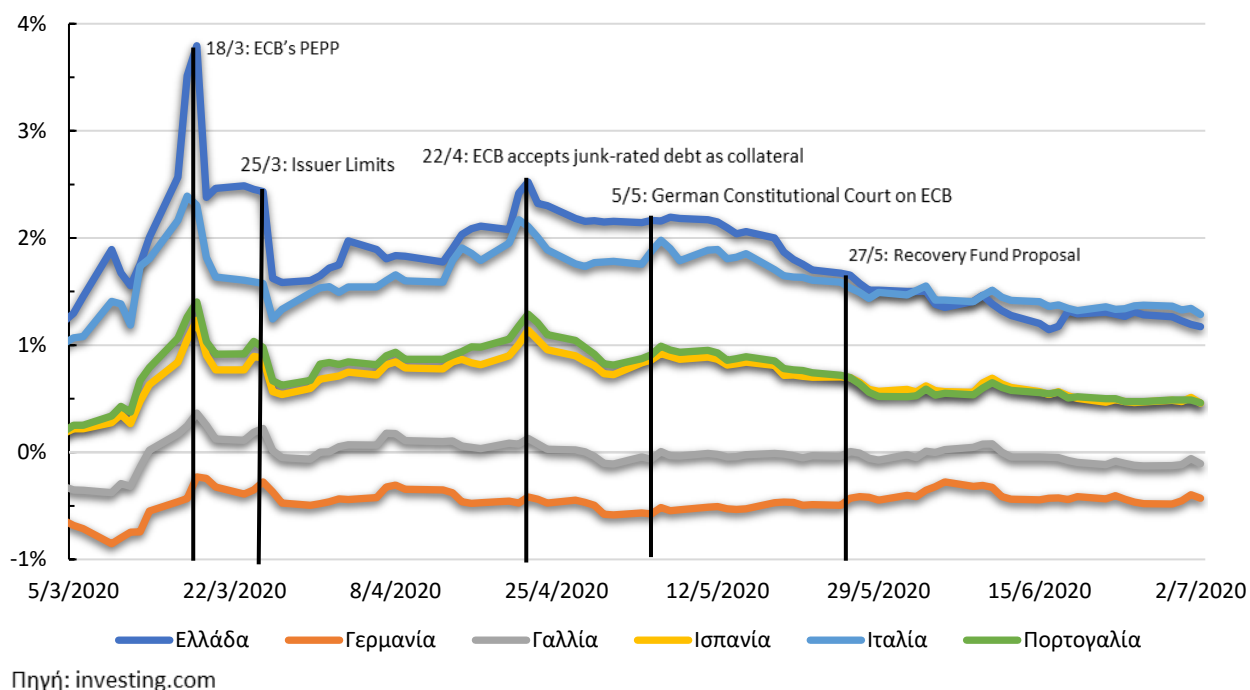

Πηγή: investing.com

■ % Μεταβολή (29-2/7) ■ % Μεταβολή (2/1-2/7)

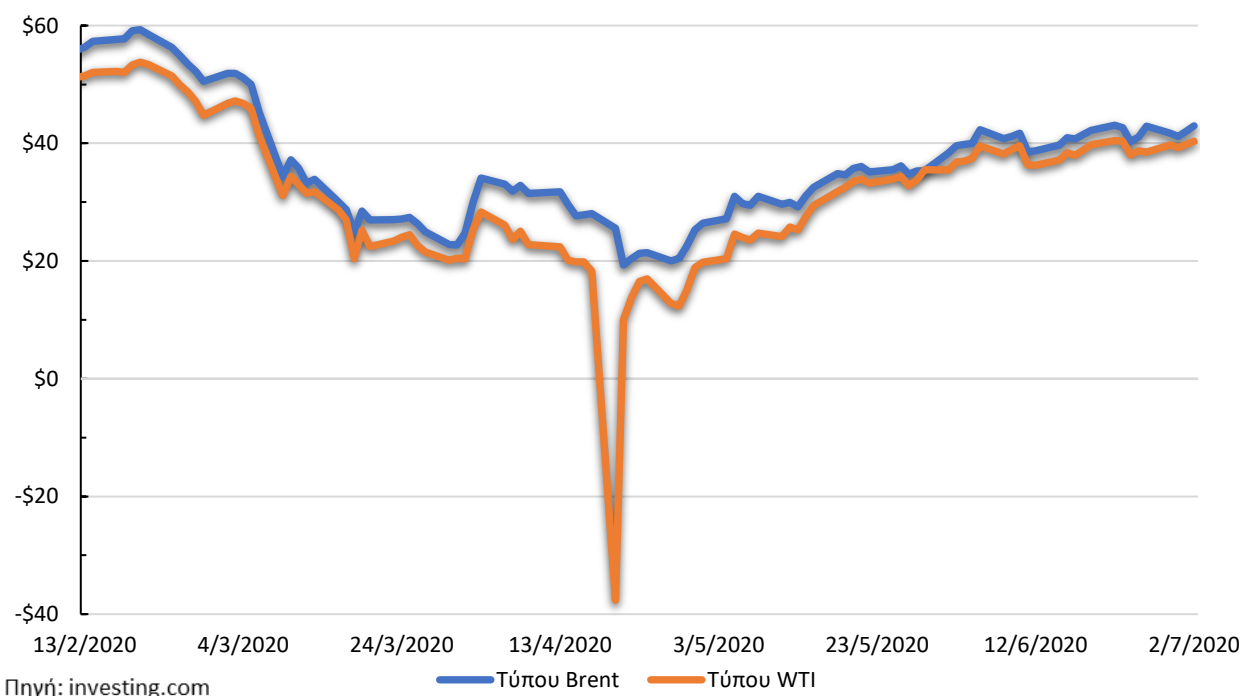
Με αισιοδοξία υποδέχτηκαν οι χρηματοοικονομικές αγορές το τρίτο τρίμηνο του 2020 . Άνοδο παρουσίασαν αυτή την εβδομάδα οι δείκτες τόσο στην Wall Street όσο και στην Ευρώπη.

Αποδόσεις 10ετών Κρατικών Ομολόγων

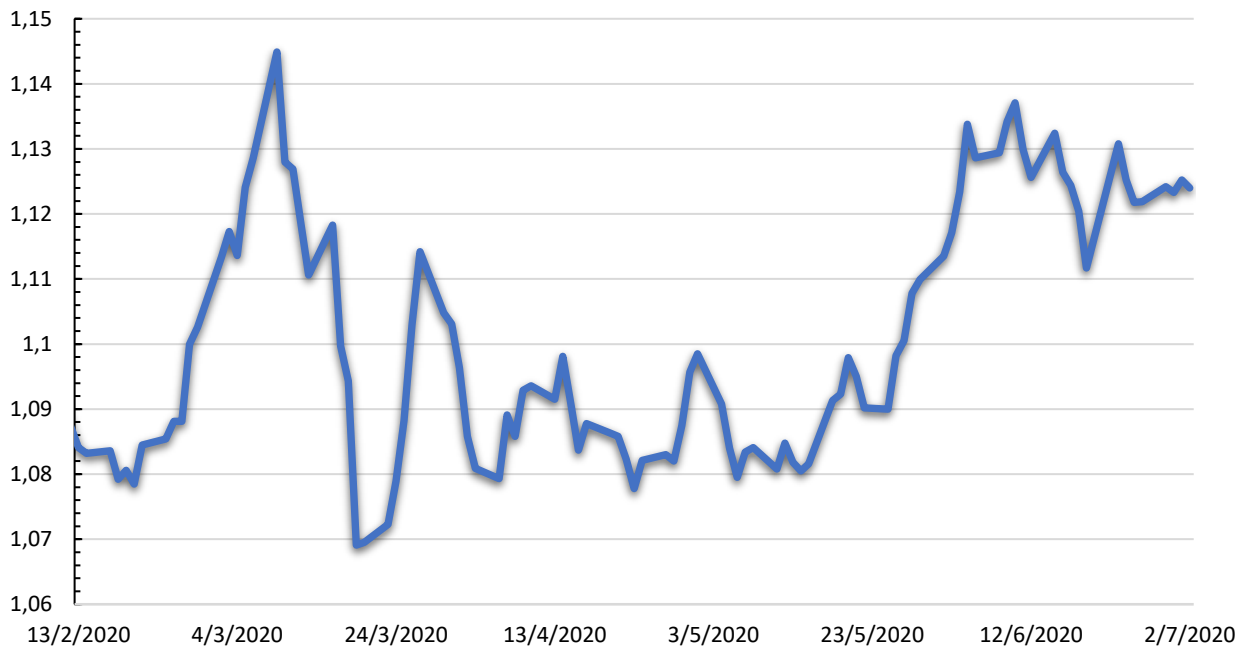
Σταθεροποίηση καταγράφεται στις αποδόσεις των κρατικών ομολόγων και αυτή την εβδομάδα. Κάτω από 1,17% υποχώρησε η απόδοση του 10ετούς ομολόγου του ελληνικού δημοσίου την Πέμπτη.

Τιμές Πετρελαίου (\$/βαρέλι)

Άνοδος καταγράφεται στις τιμές του πετρελαίου αυτή την εβδομάδα με το Brent να διαμορφώνεται στα 42,94 \$/βαρέλι και το WTI στα 40,34 \$/βαρέλι.

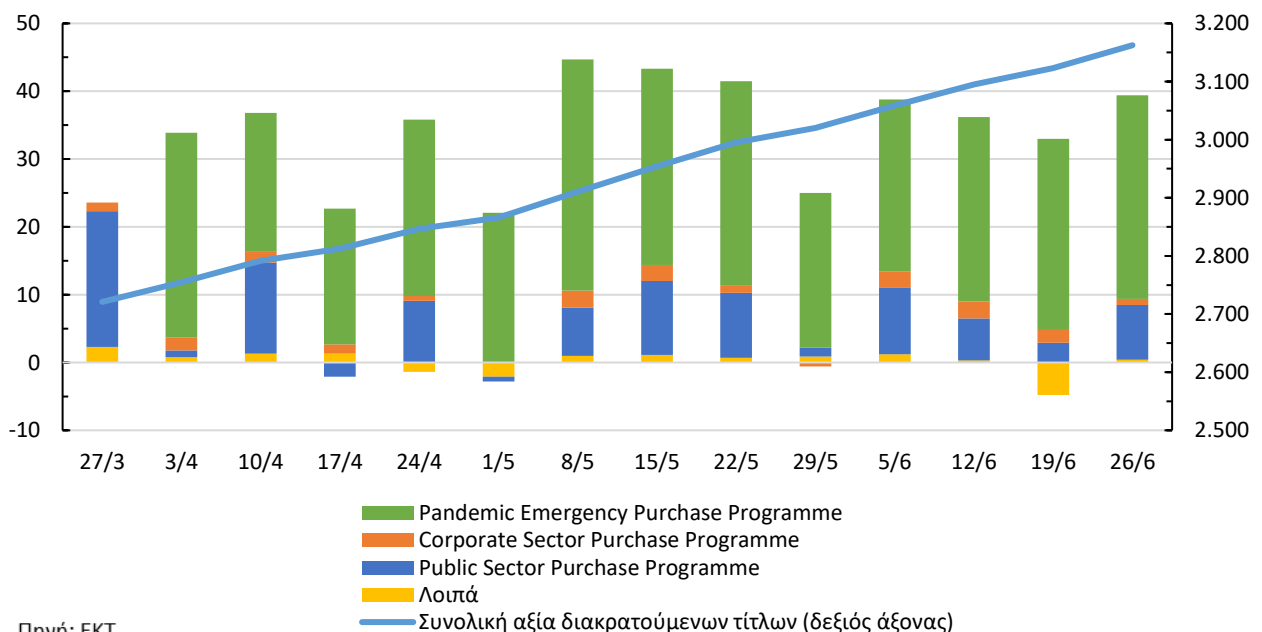
Ισοτιμία EUR/USD

Πηγή: investing.com

Στην αγορά συναλλάγματος, ανοδικά κινείται το ευρώ την τρέχουσα εβδομάδα με τη συναλλαγματική ισοτιμία να διαμορφώνεται στα 1,124 \$/€. Σύμφωνα με το [Bloomberg](#), το ευρώ έχει καταγράψει το πιο δυναμικό «ράλι» εδώ και περισσότερο από δύο χρόνια, κάτι που αντανακλά την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην διαχείριση της πανδημίας από τους Ευρωπαίους ηγέτες και τη στήριξη των πιο αδύναμων οικονομιών μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης.

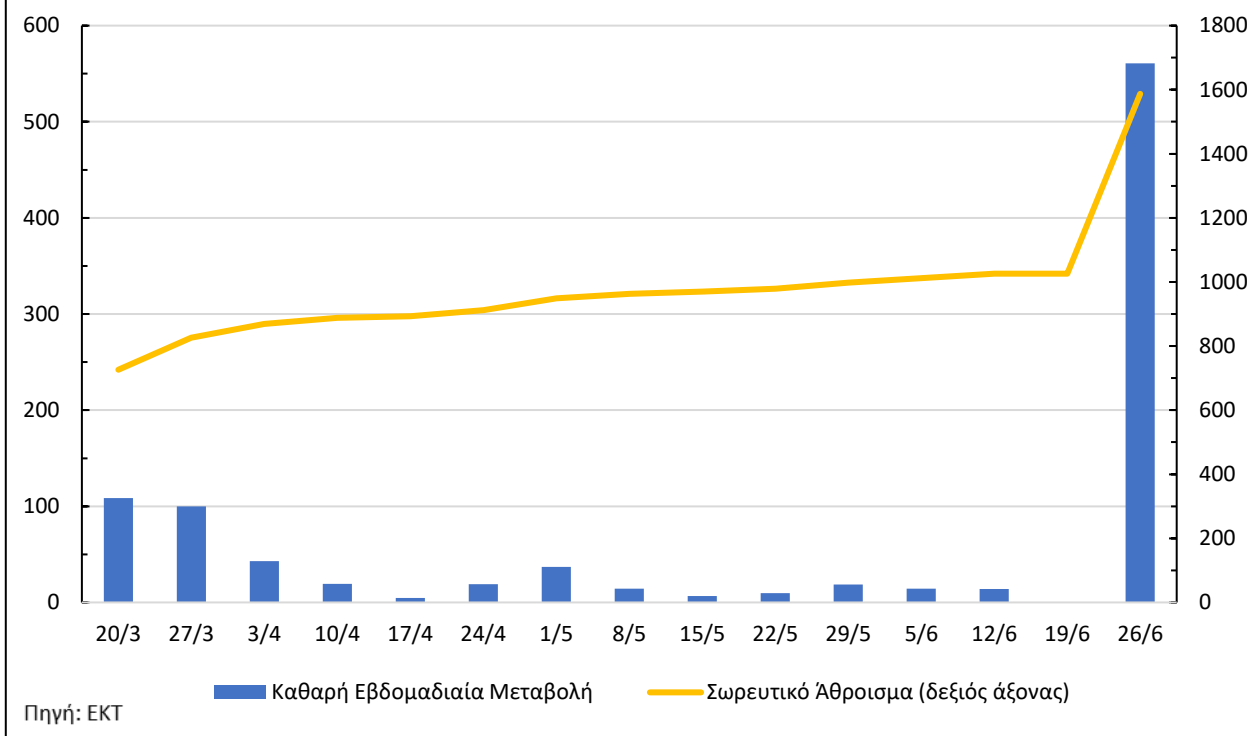
Εβδομαδιαίες καθαρές αγορές τίτλων ΕΚΤ (δισ. €)

Πηγή: ΕΚΤ

Στις 18/3, η ΕΚΤ ανακοίνωσε νέο πρόγραμμα αγοράς κρατικών και εταιρικών τίτλων (PEPP) συνολικού ύψους €750 δισ. Παράλληλα, συνεχίζονται οι αγορές κρατικών και εταιρικών ομολόγων στο πλαίσιο του APP το οποίο είναι σε ισχύ από τον Οκτώβριο του 2014 και ενισχύθηκε στις 12/3 με επιπλέον €120 δισ. αγορών. Οι μάρκες αντιπροσωπεύουν τις εβδομαδιαίες αγορές τίτλων ανά πρόγραμμα, ενώ η γραμμή την εξέλιξη της αθροιστικής αξίας των τίτλων που διακρατώνται από την ΕΚΤ στο πλαίσιο όλων των παρελθόντων και παρόντων προγραμμάτων αγοράς τίτλων.

Δανεισμός της ΕΚΤ προς πιστωτικά ιδρύματα της Ευρωζώνης (δισ. €)

Στις 12 Μαρτίου 2020, η ΕΚΤ [ανακοίνωσε](#) τη χαλάρωση των όρων παροχής δανεισμού προς τράπεζες μέσω του προγράμματος TLTRO III. Μεταξύ άλλων, ανακοινώθηκε μελλοντική μείωση των επιτοκίων δανεισμού του προγράμματος καθώς και η άμεση αύξηση του ανώτατου ορίου δανεισμού ανά πιστωτικό ίδρυμα. Στην ίδια κατεύθυνση, [ανακοινώθηκε](#) στις 7 Απριλίου 2020 χαλάρωση των όρων αποδοχής απαιτήσεων ως εγγυήσεις δανεισμού.

Διαβάσαμε

Μελέτες, αναλύσεις, προβλέψεις για τις οικονομικές διαστάσεις της πανδημίας

Οι τρέχουσες οικονομικές προοπτικές μπορούν να αναλυθούν σε δύο επίπεδα, [σύμφωνα με τον Joseph E. Stiglitz στο Project Syndicate](#). Από μακροοικονομική άποψη, οι δαπάνες θα μειωθούν. Από μικροοικονομική άποψη, ο ιός λειτουργεί σαν φόρος στις δραστηριότητες που προϋποθέτουν κοινωνική συναναστροφή. Περαιτέρω, αναμένουμε την αύξηση των ανισοτήτων. Οι μηχανές δεν μολύνονται από τον ιό και έτσι καθίστανται ελκυστικές για τους εργοδότες, ιδίως σε τομείς που κυριαρχεί η ανειδίκευτη εργασία. Υπάρχουν όμως, δύο επιπλέον λόγοι για να είμαστε απαισιόδοξοι. Η νομισματική πολιτική δεν μπορεί να διορθώσει προβλήματα φερεγγυότητας, ούτε μπορεί να τονώσει την οικονομία, ενώ οι συντηρητικές αντιρρήσεις για την αύξηση των ελλειμμάτων θα εμποδίσουν την απαραίτητη δημοσιονομική τόνωση. **Τα κράτη πρέπει να αποφύγουν τη διάσωση των υπερχρεωμένων επιχειρήσεων και πρέπει να ανακατευθύνουν τις δημόσιες δαπάνες με σύνεση.**

Η κρίση του κορωνοϊού παρέχει μια μοναδική ευκαιρία για να αναθεωρήσουμε τον ρόλο του κράτους και ιδιαίτερα τη σχέση του με τις επιχειρήσεις. Η κυρίαρχη άποψη ότι το κράτος αποτελεί βάρος για την οικονομία της αγοράς έχει αποδομηθεί, [σύμφωνα με τη Mariana Mazzucato και τον Andreo Andreoni στο Social Europe](#). Ο επαναπροσδιορισμός του παραδοσιακού ρόλου του κράτους ως «επενδυτή πρώτης προσφυγής» - και όχι απλώς ως δανειστή έσχατης λύσης - έχει καταστεί προϋπόθεση για αποτελεσματική χάραξη πολιτικής στην εποχή μετά τον κορωνοϊό. Ωστόσο, προκειμένου οι επενδύσεις να οδηγήσουν σε μια πιο υγιή, ανθεκτική και παραγωγική οικονομία, τα χρήματα δεν αρκούν. Οι κυβερνήσεις πρέπει να αποκαταστήσουν την ικανότητα να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να επιβάλλουν τις προϋποθέσεις στους παραλήπτες, έτσι ώστε ο ιδιωτικός τομέας να συμβάλλει πιο αποτελεσματικά στη βιώσιμη ανάπτυξη. **Η βοήθεια θα πρέπει να συνοδεύεται από όρους, όπως την απαίτηση από τις εταιρείες να υιοθετούν στόχους μείωσης των εκπομπών ρύπων και να αντιμετωπίζουν με αξιοπρέπεια τους υπαλλήλους τους (τόσο τις αμοιβές όσο και στις συνθήκες εργασίας).** Η άποψη αυτή αρχίζει να κερδίζει έδαφος. Η Δανία και η Γαλλία αρνούνται να παρέχουν κρατική ενίσχυση σε οποιαδήποτε εταιρεία εδρεύει σε φορολογικό παράδεισο ενώ παράλληλα απαγορεύουν στους μεγάλους αποδέκτες την καταβολή μερισμάτων ή την επαναγορά μετοχών πριν από το 2021. Η Αυστρία έχει συνδέσει τη διάσωση αεροπορικών εταιρειών με την υιοθέτηση κλιματικών στόχων, ενώ η Γαλλία εισήγαγε πενταετείς στόχους για τη μείωση των εγχώριων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Εν τω μεταξύ, η αμερικανική αεροπορική βιομηχανία έχει λάβει δάνεια και εγγυήσεις ύψους \$46 δισ. υπό την προϋπόθεση ότι οι ωφελούμενες εταιρείες θα διατηρήσουν το 90% του εργατικού τους δυναμικού, θα περικόψουν τις αμοιβές των στελεχών και θα κρατήσουν την παραγωγή στη χώρα.

Η γερμανική προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ θα πρέπει να προτείνει την εφαρμογή των προϋποθέσεων του κράτους δικαίου του πολυετούς ευρωπαϊκού προϋπολογισμού (ΠΔΠ) και στους πόρους του προγράμματος 'Next Generation EU', [σύμφωνα με τους Daniel Hegedüs και Garvan Walshe στο German Marshall Fund](#), και επιπλέον να θέσει την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ως προϋπόθεση για την άντληση πόρων. Υποστηρίζουν ότι η Γερμανία δεν πρέπει να είναι ευγενική με τους αυταρχικούς ηγέτες της ΕΕ - εξάλλου, η Μέρκελ έθεσε το ζήτημα του κράτους δικαίου στο επίκεντρο των σχεδίων της για την προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ. Εδώ και χρόνια, οι Orbán και Kaczyński παρέμειναν ατιμώρητοι, εκμεταλλευόμενοι την επιθυμία της ΕΕ και της Γερμανίας να κατευνάσουν την αντιπαράθεση. Ωστόσο, η γερμανική διπλωματία πρέπει να εγκαταλείψει την επανάπαυση και να σταματήσει να αποφεύγει τη σύγκρουση. Οι συγγραφείς προτείνουν περαιτέρω, να γύρει η πλάστιγγα εντός του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, και το CDU να εκδιώξει το Fidesz. Τέλος, η ΕΕ πρέπει να αναγνωρίσει ότι η απειλή περί «Huxit» και «Polexit» είναι κενή, καθώς μια τέτοια απόφαση θα υπονόμει την οικονομική βάση των κρατών αυτών ενώ παράλληλα θα αντέβαινε στη λαϊκή βούληση.

Σύμφωνα με [δείκτες του European Council on Foreign Relations](#), η Ουγγαρία συγκαταλέγεται μεταξύ των κορυφαίων παρόχων αλληλεγγύης από την έναρξη της κρίσης του κορωνοϊού στις αρχές Μαρτίου. Ο δείκτης αυτός, ο οποίος καταγράφει τις προσπάθειες των κρατών μελών της ΕΕ να αλληλοβοηθούνται στο πλαίσιο προκλήσεων που προκύπτουν από την πανδημία, δείχνει ότι η Ουγγαρία έχει εμπλακεί σε περισσότερες ατομικές πράξεις αλληλεγγύης από οποιαδήποτε άλλη χώρα πλην Γαλλίας και Γερμανίας. Αυτό μπορεί να εκπλήσσει, δεδομένης της απροθυμίας της κυβέρνησης Orbán να δείξει αλληλεγγύη στο αποκορύφωμα της μεταναστευτικής κρίσης το 2015. Ωστόσο, **η αλληλεγγύη της Ουγγαρίας είναι εργαλειακή και ιδιοτελής**, [σύμφωνα με την Zsuzsanna Végh του European Council on Foreign Relations](#). Αυτό γίνεται εμφανές αν αναλογιστούμε ότι η Ουγγαρία συγκέντρωσε τις περισσότερες δραστηριότητές της στην άμεση γειτονιά της. Πρώτον, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η Βουδαπέστη έπρεπε να διαπραγματευτεί γρήγορα συμφωνίες, π.χ. με την Αυστρία και τη Σλοβακία, για να επιτρέψει στους Ούγγρους που απασχολούνταν σε γειτονικές χώρες και στους πολίτες γειτονικών χωρών που απασχολούνταν στην Ουγγαρία, να συνεχίσουν να μετακινούνται για εργασία. Δεύτερον, ακολουθώντας μια εθνικιστική στρατηγική με το σύνθημα «κάθε Ούγγρος είναι υπεύθυνος για κάθε Ούγγρο», οι ιατρικές δωρεές της Βουδαπέστης βασίστηκαν κυρίως σε προτεραιότητες όπως η υποστήριξη των ουγγρικών μειονοτήτων στις γειτονικές χώρες και η σταθερότητα στα Βαλκάνια.

Η κοινωνική και οικονομική κρίση που φέρνει η πανδημία αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση για το ευρωπαϊκό όραμα. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί σωστά αυτή η πρόκληση, [η Μαρία Πετμεζίδου και η Ana Guillén υποστηρίζουν στο Social Europe](#), ότι πρέπει να δώσουμε προσοχή στις υποκείμενες διαιρέσεις, που αναδύθηκαν κατά την πανδημία, και που ομοιάζουν με τις διαιρέσεις που εμφανίστηκαν κατά την κρίση της Ευρωζώνης. Η κυρίαρχη πολιτική ρητορική στον Ευρωπαϊκό Βορρά και στα θεσμικά όργανα της ΕΕ χαρακτηρίστηκε από την αντιπαράθεση του «ολιγαρκούς Βορρά» με τον «απερίσκεπτο Νότο». **Οι πολίτες του Νότου γνωρίζουν πολύ καλά ότι θα πρέπει να σφίξουν το ζωνάρι** για άλλη μια φορά, ωστόσο η περιφρόνηση των ευρωπαίων πολιτών απέναντι τους είναι αντιπαραγωγική. Δεν υπάρχει κοινό μέλλον που να βασίζεται στην έλλειψη αλληλοσεβασμού.

Δεδομένου ότι η κρίση COVID-19 απαιτεί άνευ προηγουμένου επίπεδα δαπανών για την τόνωση της οικονομίας, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να χρησιμοποιήσουν την ευκαιρία και να υιοθετήσουν μια πιο ευέλικτη λογιστική του δημόσιου τομέα, [σύμφωνα με τους Willem H. Buiters, Ian Ball και Dag Detter στο Project Syndicate](#), εξετάζοντας όχι μόνο τις δαπάνες και τα έσοδα, αλλά και το ενεργητικό και παθητικό τους. Η τεχνογνωσία από τον κόσμο των επιχειρήσεων βελτιώνει την κατανόηση των κυβερνήσεων όσον αφορά τις αντισταθμίσεις μεταξύ περικοπών δαπανών και φορολογικών αυξήσεων. Υποδεικνύει επίσης ότι το συνολικό δημόσιο χρέος μπορεί να μετρηθεί ως ποσοστό των φυσικών περιουσιακών στοιχείων που διαθέτει μια κυβέρνηση. Από την άποψη αυτή, μια κυβέρνηση δεν χρειάζεται να βασίζεται μόνο στο προβλεπόμενο ετήσιο ΑΕΠ για την άντληση των κεφαλαίων που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση του χρέους της. **Αντί να αντιμετωπίζουν τις κεφαλαιουχικές δαπάνες ως άμεση δαπάνη, οι κυβερνήσεις μπορούν να αρχίσουν να αξιοποιούν τον τεράστιο δημόσιο πλούτο τους μέσω της σωστής λογιστικής καταγραφής των μακροπρόθεσμων επενδύσεών τους σε υποδομές.** Υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, όπως θα γινόταν σε μια εταιρική αναδιάρθρωση, οι κυβερνήσεις μπορούν να κατευθυνθούν προς μια ισχυρότερη ανάκαμψη χωρίς την ανάγκη υπερβολικής λιτότητας και την κοινωνική δυσφορία που τη συνοδεύει.

Οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία για την μετά Brexit εποχή έχουν σταματήσει. Οι Βρετανοί περιστρέφονται γύρω από τα αδιέξοδα του Brexit, [σύμφωνα με τον Andrew Duff του European Policy Centre](#), ενώ η ΕΕ αντιδρά με ορθόδοξες θέσεις για την υπεράσπιση της ενιαίας αγοράς. Όμως ένας συμβιβασμός είναι δυνατός. Το ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο απαιτεί κοινή διακυβέρνηση βασισμένη σε αμοιβαία εμπιστοσύνη και ισχυρούς θεσμούς. **Το ΗΒ πρέπει να αποδεχθεί τη συνολική αρχιτεκτονική που προτείνει η Επιτροπή.** Σε αντάλλαγμα, θα μπορεί να κερδίσει συμφωνία μηδενικών δασμών. Το δύσκολο κομμάτι είναι να βρεθούν μηχανισμοί για τη διαχείριση των διαφορών που θα προκύψουν. Εδώ, ο ρόλος των εξειδικευμένων επιτροπών θα είναι καθοριστικός.

Όπως και το πρώτο κύμα της πανδημίας, η επόμενη φάση θα περιλαμβάνει τρεις ταυτόχρονες κρίσεις, [υποστηρίζει ο Joschka Fischer στο Project Syndicate](#). Στον κίνδυνο των νέων κρουσμάτων πρέπει να προστεθεί η συνεχιζόμενη οικονομική και κοινωνική κρίση και μια κλιμακούμενη γεωπολιτική ένταση. Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε και τον παράγοντα Trump, δηλαδή την κλιμάκωση που θα επέλθει εάν ο Πρόεδρος Donald Trump επανεκλεγεί. Οι κρίσεις αυτές αναπόφευκτα θα οδηγήσουν σε ανακατανομή της εξουσίας και του πλούτου παγκοσμίως. Για την Ευρώπη, η οποία φαινόταν να έχει μείνει πολύ πίσω, **αυτή η συγκυρία αποτελεί μια απροσδόκητη ευκαιρία να αντιμετωπίσει τις προφανείς αδυναμίες της**. Η Ευρώπη έχει τις πολιτικές αξίες, την τεχνολογία και την επενδυτική δύναμη να ενεργεί αποφασιστικά προς το συμφέρον των δικών της αρχών και στόχων, καθώς και εκείνων της ανθρωπότητας γενικότερα.

Εάν μπορέσουμε να ελέγξουμε τα ζητήματα δημόσιας υγείας είτε μέσω μιας πραγματικά ισχυρής στρατηγικής μετριασμού είτε ενός εμβολίου, τότε μπορούμε να επαναφέρουμε την οικονομική δραστηριότητα πολύ γρήγορα, [σύμφωνα με την Mary Daly, Πρόεδρο της Federal Reserve Bank](#). Τι σημαίνει όμως «πολύ γρήγορα»; **Η Mary Daly βλέπει μια ανάκαμψη 4-5 ετών στο καλύτερο σενάριο, με την ανεργία να μην επιστρέφει ξανά στα επίπεδα πριν από την κρίση για την περίοδο αυτή**. Τον Φεβρουάριο του 2020, πριν από την εκτεταμένη διακοπή της οικονομικής δραστηριότητας, το ποσοστό ανεργίας των ΗΠΑ ήταν στο 3,5%, αλλά τον περασμένο μήνα, δηλαδή τον Μάιο, αυξήθηκε στο 13,3%. Είναι άξιο αναφοράς ότι κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Ύφεσης το μηνιαίο ποσοστό ανεργίας των ΗΠΑ δεν ξεπέρασε ποτέ το 10%. Η Daly υποστήριξε ότι είναι **«πολύ νωρίς για να πει κανείς» εάν θα δούμε την εξέλιξη του καλού σεναρίου** ή εάν θα λάβει χώρα ένα μακροχρόνιο και διαβρωτικό χτύπημα στην οικονομία. Εξάλλου, τα δεδομένα αλλάζουν συνεχώς. Η ραγδαία αύξηση των κρουσμάτων στην Καλιφόρνια, την Αριζόνα, το Τέξας και τη Φλόριντα οδήγησε τις τελευταίες εβδομάδες σε 40.000 νέα ημερήσια κρούσματα κατά μέσο όρο, με αποτέλεσμα οι κυβερνήτες σε αυτές τις πολιτείες να έχουν λάβει μέτρα για να θέσουν εκ νέου περιορισμούς στην οικονομική δραστηριότητα. Ο Anthony Fauci, ο κορυφαίος επιδημιολόγος των ΗΠΑ, εκτιμά ότι εάν συνεχιστούν οι τρέχουσες τάσεις, η χώρα θα μπορούσε να δει 100.000 νέα κρούσματα την ημέρα.

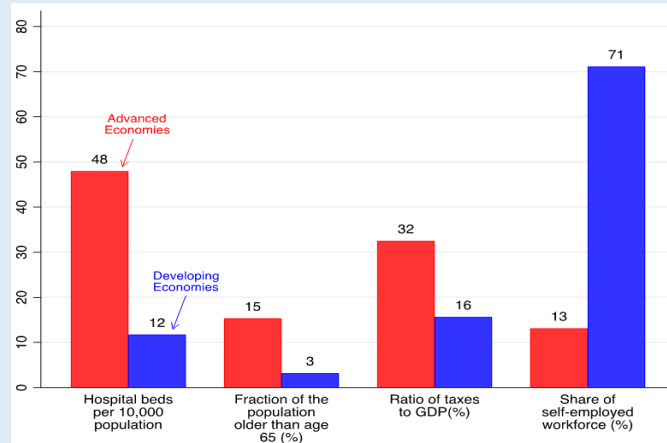
Ένα βαθύ δομικό χαρακτηριστικό φαίνεται να καθορίζει το ποσοστό θνησιμότητας μιας χώρας: η κατανομή εισοδήματος και πλούτου, [σύμφωνα με τον Jeffrey D. Sachs στο Project Syndicate](#). Η ανισότητα δεν σημαίνει θανατική ποινή, ωστόσο, στις περισσότερες χώρες παρατηρούμε το τεράστιο κόστος της μαζικής ανισότητας: ανεπαρκής διακυβέρνηση, κοινωνική δυσπιστία και έναν τεράστιο πληθυσμό ευάλωτων πολιτών που δεν μπορούν να προστατευθούν από τις ζημιές. Είναι ανησυχητικό ότι η ίδια η πανδημία διευρύνει ακόμη περισσότερο τις ανισότητες. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, είναι τόσο άνισες, πολιτικά διχασμένες και ανεπαρκώς κυβερνημένες υπό τον Trump, που παραιτήθηκαν από την σχεδίαση οποιασδήποτε εθνικής στρατηγικής για τον έλεγχο της πανδημίας. Όλες οι ευθύνες έχουν μεταφερθεί στις πολιτειακές και τοπικές κυβερνήσεις. Ελλείψει συνεκτικών, ικανών και αξιόπιστων κυβερνήσεων που μπορούν να εφαρμόσουν μια δίκαιη και βιώσιμη στρατηγική για οικονομική ανάκαμψη, ο κόσμος θα υποκύψει σε περαιτέρω κύματα αστάθειας που θα δημιουργηθούν από μια σειρά παγκόσμιων κρίσεων.

Οι αναδυόμενες οικονομίες καταπολεμούν την πανδημία και την οικονομική κρίση όπως ακριβώς και οι προηγμένες οικονομίες. Ωστόσο, οι αναδυόμενες αγορές αντιμετωπίζουν μεγάλες και γρήγορες εκροές κεφαλαίων ως αποτέλεσμα της πανδημίας, [σύμφωνα με τους Benigno et al. στο VoxEU](#). Οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι **οι αξιόπιστες κεντρικές τράπεζες των αναδυόμενων αγορών θα μπορούσαν να βασιστούν σε αγορές κρατικών ομολόγων τοπικού νομίσματος για να υποστηρίξουν τις απαραίτητες δαπάνες για την υγεία, την ευημερία και τη δημοσιονομική τόνωση**. Σε χώρες με ευέλικτα καθεστάτα συναλλαγματικής ισοτιμίας και σταθερές προσδοκίες για τον πληθωρισμό, αυτή η ποσοτική χαλάρωση θα βοηθούσε στην ανακούφιση των χρηματοοικονομικών συνθηκών, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τους κινδύνους των μεγάλων υποτιμήσεων και του αυξανόμενου πληθωρισμού. Η ποσοτική χαλάρωση μπορεί επίσης να αγοράσει χρόνο, καθώς η διεθνής συνεργασία συσπειρώνεται και οι πόροι που απαιτούνται για την παροχή επαρκών πακέτων διεθνούς βοήθειας συγκεντρώνονται. Οι αναδυόμενες οικονομίες θα πρέπει να επεκτείνουν τη δέσμη εργαλείων πολιτικής τους και να μην προσπαθήσουν να καταπολεμήσουν αυτήν τη νέα κρίση μόνο με παλιά εργαλεία – γιατί, αν μη τι άλλο, η δοκιμασμένη συνταγή δημοσιονομικής λιτότητας και η υποτίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας δεν είναι κατάλληλη για να ανταποκριθεί στις τρέχουσες οικονομικές προκλήσεις.

Οι [Alon et al. στο VoxEU](#), υποστηρίζουν ότι ο καθολικός περιορισμός μετακινήσεων φαίνεται λιγότερο αποτελεσματικός στις αναπτυσσόμενες χώρες όσον αφορά τόσο την πρόληψη της διασποράς του ιού όσο και τη διάσωση των ασθενών. Λόγω της χαμηλής δημοσιονομικής ικανότητας, οι αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να παρέχουν μόνο μικρές επιδοτήσεις για να στηρίξουν τα εισοδήματα κατά τη διάρκεια των περιορισμών.

Ως αποτέλεσμα, πολλοί εργαζόμενοι στρέφονται στον άτυπο τομέα για να καλύψουν τη διαφορά εισοδήματος και έτσι η μετάδοση του ιού συνεχίζεται. Κατά συνέπεια, ο περιορισμός μετακινήσεων για 28 εβδομάδες σε μια αναπτυσσόμενη χώρα σώζει περίπου 70 ζωές ανά 100.000 άτομα, ενώ ο ίδιος περιορισμός σε μια προηγμένη χώρα σώζει περίπου 320. Επιπλέον, η προστασία των ζώων συνεπάγεται υψηλότερο κόστος παραγωγής στις αναπτυσσόμενες χώρες υπό καθεστώς περιορισμού μετακινήσεων. Αντ' αυτού, **προτείνονται πολιτικές που θα στοχεύουν την ηλικία, έτσι ώστε οι νέοι να επιτρέπεται να εργαστούν ενώ οι ηλικιωμένοι να παραμείνουν προστατευμένοι από τον ιό.**

Η έρευνα των [Caitlin Brown, Martin Ravallion και Dominique van de Walle στο VoxEU](#), συμπληρώνει τα προαναφερθέντα συμπεράσματα. Ο περιορισμός της πανδημίας προϋποθέτει την κοινωνική αποστασιοποίηση, το πλούσιμο των χεριών και την πρόσβαση σε πληροφορίες και θεραπεία. Ωστόσο, οι άνθρωποι πρέπει να βρίσκονται σε οικιακά περιβάλλοντα που θα τους επιτρέπουν να ακολουθήσουν αυτές τις συστάσεις. **Οι φτωχοί του κόσμου δεν διαθέτουν κατάλληλο οικιακό περιβάλλον για να ακολουθήσουν τις συστάσεις του ΠΟΥ.** Συνεπώς, ο αναπτυσσόμενος κόσμος είναι ιδιαίτερα ευάλωτος στην πανδημία. Το απόθεμα στέγης δεν μπορεί να αλλάξει γρήγορα. Ωστόσο, μερικά πράγματα μπορούν να γίνουν τώρα. Η τρέχουσα υποδομή πληροφόρησης μπορεί να αποστέλλει μηνύματα δημόσιας υγείας καθώς και μηνύματα σχετικά με τον τρόπο υποστήριξης των καταναλωτών. Πολιτικές όπως η διανομή ή η επιδότηση масκών, σαπουνιού και η βελτιωμένη πρόσβαση στο νερό θα μπορούσαν να είναι εφικτές στο εγγύς μέλλον καθώς δικαιολογούνται τόσο από τα εξωτερικά τους οφέλη όσο και από άποψη προαγωγής της ισότητας.

Οι ειδικοί του ΕΛΙΑΜΕΠ γράφουν

“Είναι ευτυχής η συγκυρία ότι σε αυτή την εξαιρετικά κρίσιμη καμπή, όταν θα πρέπει να δημιουργηθεί αυτή η πλειοψηφία, η ομοφωνία, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, για να μπορέσει να περάσει η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα ηνία έχει η Γερμανία. Θυμίζω ότι μία εξίσου ευτυχής συγκυρία ήταν στην κρίση του 2008, όταν έπρεπε να ληφθούν κρίσιμες ευρωπαϊκές αποφάσεις, την προεδρία της Ε.Ε. είχε τότε η Γαλλία του προέδρου Σαρκοζί. Αν την προεδρία είχε τώρα μια μικρότερη χώρα με λιγότερο πολιτικό κεφάλαιο θα ήταν δύσκολο να γίνει αυτή η δουλειά της προεδρίας, να φέρνει τα αντιπαρατιθέμενα μέρη στο τραπέζι και να τα πλοηγεί προς έναν προωθητικό της ευρωπαϊκής ενοποίησης συμβιβασμό. Οι πιθανότητες επομένως είναι πολύ υψηλές. Δεν αγγίζουν τη βεβαιότητα, δεν είναι βέβαιο ότι θα έχουμε μία απόφαση στις 17-18 Ιουλίου. Είναι πολύ πιθανό να χρειαστεί κι άλλο ένα Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αλλά η ελπίδα είναι ότι θα έχουμε μία απόφαση πριν από το φθινόπωρο, δηλαδή μέσα στο καλοκαίρι. Διότι, παρά τις διαφωνίες, υπάρχει μία κοινή συνείδηση ότι όσο ο χρόνος χάνεται, η δυνατότητα της Ευρώπης να απαντήσει επαρκώς σε αυτή τη κρίση μειώνεται και επομένως ο χρόνος είναι εξαιρετικά κρίσιμη παράμετρος.”

Γιώργος Παγουλάτος, Γενικός Διευθυντής ΕΛΙΑΜΕΠ, [Συνέντευξη στον 984, 30.06.2020](#).

«Η αμοιβαιότητα του χρέους έστω και χωρίς να αφορά χρέη του παρελθόντος απορριπτόταν μετά βδελυγμίας. Σήμερα γίνεται αποδεκτή, είναι κοντά στην αντίληψη του ευρω-ομολόγου και αποτελεί ένα βήμα προς την οικονομική ένωση της Ευρώπης. Ανεξάρτητα λοιπόν από τις απαντήσεις που θα δοθούν στα επιμέρους ανοιχτά ζητήματα, που κατά την άποψή μας δεν θα απέχουν αισθητά από τις προτάσεις της Επιτροπής, τα δύο μεγάλα υπαρξιακής σημασίας για την Ε.Ε θέματα, δηλαδή η μεγάλη αύξηση του προϋπολογισμού και η αμοιβαιότητα του χρέους φαίνεται ότι έχουν ήδη απαντηθεί θετικά. Τελικά έστω και δυσδιάκριτος βγήκε λευκός καπνός από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 19ης Ιουνίου.»

Αλέκος Κρητικός, Ειδικός Σύμβουλος, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Φιλελεύθερος, 27.06.2020](#)

«Τόσο η Πολωνία όσο και η Ουγγαρία βρίσκονται σε ανοιχτό πόλεμο με τα όργανα της Ένωσης μεταξύ των οποίων το Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Η ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, οι περιορισμοί στα κόμματα της αντιπολίτευσης, η εκπαιδευτική πολιτική, τα ΜΜΕ και η διαχείριση των κοινοτικών προγραμμάτων βρίσκονται στο μικροσκόπιο της Επιτροπής. Ο κ Ορμπαν πρεσβεύει μια διαφορετική αρχή, την illiberal democracy, ανελεύθερη δημοκρατία, που σημαίνει εκλογές μεν αλλά ως κέλυφος. Ταυτόχρονα και οι δύο χώρες στηρίζουν την οικονομία τους σε μεγάλο βαθμό στην επιτυχημένη εμπορική πολιτική της Ένωσης, την ενιαία αγορά και τη δίδυμη πολιτική της τα διαρθρωτικά ταμεία.»

Αντώνης Τριφύλλης, τ. Στέλεχος Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [Το Βήμα, 28.06.2020](#)

«Το Ισραήλ δεν ενδιαφέρεται να πάρει το μέρος της Ελλάδας στα ελληνοτουρκικά. Ενδιαφέρεται ωστόσο να αναπτύσσει δεσμούς με χώρες με τις οποίες μπορεί να συνεννοείται σχετικά καλά και να χαράσσει κοινή πορεία σε μια γειτονιά όπου οι εχθροί του κάθε άλλο παρά μειώνονται με το πέρασμα του χρόνου. Αντί για καλλιέργεια ψευδαισθήσεων από την ελληνικά πλευρά χρειάζεται ρεαλισμός, κατανόηση των κινήτρων της άλλης πλευράς και έμφαση σε πεδία όπου βρίσκεται κοινός τόπος κυρίως στην οικονομία. Στο θέμα του τουρισμού για παράδειγμα τα οφέλη είναι πολύ μεγάλα. Το έργο του Γιάννη Μπουτάρη στη Θεσσαλονίκη χρήζει συστηματικής μελέτης καθώς η πόλη έχει αποτελέσει δημοφιλή προορισμό για ισραηλινούς τουρίστες.»

Γιώργος Τζογόπουλος, Ερευνητής, ΕΛΙΑΜΕΠ, [Τα Νέα, 01.07.2020](#)